

Hva må et demokrati inneholde?

Del 1: Les om det

Folket skal bestemme

I et demokrati er det folket som bestemmer. I Norge kan alle som har stemmerett være med å velge de 169 representantene som skal sitte på Stortinget og de som skal styre kommunene.

Det motsatte av et demokrati er et diktatur. I diktaturer er makten samlet hos én person eller hos en liten gruppe.

Valgene må være frie

I et demokrati må alle voksne kunne bruke stemmeretten sin og velge helt selv hvilket parti de vil stemme på. Vi må også ha flere valgmuligheter, altså flere partier å velge mellom.

Det ville ikke vært demokratisk hvis vi bare hadde ett parti å stemme på. Eller hvis vi ble tvunget til å stemme på ett bestemt parti.

Makten må deles

I et demokrati skal makten deles mellom flere. I Norge er makten delt mellom Stortinget, regjeringen og domstolene. Stortinget skal lage lovene, regjeringen skal styre landet og domstolene skal straffe de som bryter loven.

Hvis bare én person eller en liten gruppe mennesker gjør alt – bestemmer lovene, styrer landet og straffer, er det ikke demokratisk.

Alle må ha menneskerettigheter

Et demokrati må ha menneskerettigheter og de må gjelde for alle. En menneskerettighet er religionsfrihet, altså retten til å tro på den religionen du vil. Ytringsfrihet er også en menneskerettighet, og handler om retten til å si det du mener.

Hvis vi kunne få fengselsstraff hvis vi var kritiske til de som bestemmer, eller vi ikke kunne velge vår egen religion, ville det ikke vært demokratisk.

Det må være åpenhet

I et demokrati må innbyggerne få vite hva som skjer i samfunnet. Media, som aviser og TV, har en viktig jobb med å fortelle oss hva som foregår. For eksempel hva Stortinget og regjeringen gjør. Media skal kunne skrive kritisk om hva som skjer, uten at noen bestemmer hva de får lov til å skrive.

Hvis viktige ting skjules for folket, eller hvis mediene ikke får jobbe fritt, er det ikke demokratisk.

Grunnloven beskytter demokratiet

Alt dette står skrevet i Grunnloven. Siden Grunnloven er ganske vanskelig å endre, så er demokratiet vårt godt beskyttet.